

15.11.2022

VN/735/2022

EU:n biodiversiteettistrategian kansallisten sitoumusten valmistelu

Työryhmän kokous

Aika 3.11.2022, klo 13:00-16:00

Paikka Etäkokous (Teams)

Osallistujat

Mikko Kuusinen (puheenjohtaja)	Ympäristöministeriö
Saara Bäck (varapuheenjohtaja)	Ympäristöministeriö
Päivi Gummerus-Rautiainen	Ympäristöministeriö
Penina Blankett	Ympäristöministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti	Maa- ja metsätalousministeriö
Katja Matveinen	Maa- ja metsätalousministeriö
Tuuli Orasmaa	Maa- ja metsätalousministeriö
Teija Jokinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Kari Korhonen	Luonnonvarakeskus
Tuula Kurikka	Metsähallitus, Luontopalvelut
Niklas Björkqvist	Metsähallitus, Metsätalous Oy
Tiina Vuoristo	Metsäteollisuus ry
Anna-Rosa Asikainen	MTK ry
Jarkko Partanen	Suomen metsäkeskus
Petri Ahlroth	Suomen ympäristökeskus
Paloma Hannonen	Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Mai Suominen	WWF Suomi
Aino Kulonen	Suomen kuntaliitto ry
Hanna-Leena Keskinen (pys. asiantuntija)	Ympäristöministeriö
Outi Ala-Honkola (sihteeri)	Ympäristöministeriö
Saija Koljonen (sihteeri)	Suomen ympäristökeskus SYKE

Vierailijat

Santtu Kareksela	Metsähallitus, Luontopalvelut
Kimmo Syrjänen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Ulla-Maija Liukko	Suomen ympäristökeskus SYKE
Maarit Jokinen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Tytti Kontula	Suomen ympäristökeskus SYKE

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Mikko Kuusinen avasi kokouksen klo 13:00.

2. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Ohjausryhmän ja työryhmän edellinen kokous järjestettiin 24.10.2022. Pöytäkirjaluonnokseen ei esitetty muutoksia. Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

Päivi Gummerus-Rautiainen kertoi ohjausryhmän kokouksesta 25.10.2022. Ohjausryhmän kokouksessa käytiin läpi sitoumuksen sisältöä ja tavoitteita. Poliittisen prosessin kulusta ja budjettiasioista käytiin vilkasta keskustelua kokouksessa. Suojelutavoitteet maakunnittain nousi myös keskusteluun.

Ennallistamisasetuksen kanssa käydään myös ministeriössä ja laajemmin nyt keskustelua, joka linkittyy sitoumustyöhön.

3. Sitoumus 1 Suojeluverkostokeskustelun jatkaminen (Luku 3 18.10. työraporttiversiosta)

Mikko Kuusinen avasi edellisessä kokouksessa käydyin keskustelun, jolloin ei ehditty käydä läpi kaikkia puheenvuoropyyntöjä.

Keskustelussa:

- Hehtaaritavoitteet vaativat poliittista keskustelua. Valtionmaiden osalta tehty esitys, miten kirjaus tulisi tehdä perustuen Helmi-kirjaukseen. Helmi-ohjelman suunnittelussa tehty pohjatyö, jonka lisäksi on nyt ehdotettu suuria lisäyksiä. Vaikka Helmi-ohjelmassa oli jo otettu huomioon EU bd-strategian tavoitteet ja soiden osalta koettiin jo silloin haastavaksi tavoitteisiin pääseminen. Metso- ja Helmi-tavoitteiden lisääminen tässä vaiheessa ei ole järkevää.
- Toisaalta suunnitellut toimet eivät ole olleet tarpeeksi riittäviä. Sitoumustyö tulisi tehdä tiedepohjaisesti. Luontopaneelin tekemä työ maakunnallisesta tarkastelusta on hyvä. Tiedepohjaiset tiedot ja luvut myös euroina poliittiseen keskusteluun tavoitteena. Kustannusarvioista olisi hyvä saada lisätietoa.
- Alue-ekologisen suunnittelun evaluointi tulisi odottaa ensin ja tehdä sitten tarvittavat suunnitelmat. Sitoumusraportissa tulisi erotella suojeltu pinta-ala sekä suojelualueiden ulkopuolella (heikompi tieto). Pitäisi olla mukana tiedon luotettavuuden arviointi. Valtion rahan käytölle tulee olla hyvä suunnitelma.
- Ehdotuksena, että arvioidaan Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun vaikuttavuus sekä selvitetään valtionmaiden metsiensuojelun tehostamistarpeet ja mahdollisuudet Helmi-periaatepäätöksen mukaisesti vuonna 2023. Tehdään tarpeelliset päätökset selvityksen pohjalta. Ylimoitettuja lupauksia ei tulisi nyt tehdä. Luke tuottaa 2023 aikana selvityksen, jota Metso- ja Helmi-työryhmissä tulisi sitten käsitellä.
- Minkä verran tarvitaan tavoitteeksi? Miksi pohjana ei ole 30% tavoite? Metsien osalta maakunnallinen tarkastelu tehty ja muutenkin tieteellistä tietoa on paljon käytössä.
- Tiedon käyttö valtion monikäyttömetsien osalta on ollut heikkoa, sitä ei ole kysytty prosessiin. Metsätaloustyössä olevien metsien tilanne ja mahdollisuudet jääneet käyttämättä. Vaikka OECM alueisiin olisi nyt tarjottavaa.
- Valtion maiden lisäsuojelusta, monimuotoisuutta pitäisi suojella kustannustehokkailla toimilla, ei pinta-aloilla.

- Tarkkuus prosenttien tai pinta-alojen perusteella on hankalaa, koska se ei kerro vaikuttavuudesta.
- Vaikuttava luonnonsuojelu alkaa pinta-alasta. Suomessa suojeltu liian vähän ja suojelematon luonto on isosti heikentynyt. Tarvitaan siis ensin paljon pinta-alaa, josta rajataan arvokkaimmat alueet. Sen jälkeen ennallistetaan muita alueita. On päivän selvää, että valtionmailta tulisi suojella isot alueet.

Vastauksia keskustelussa esitettyihin kysymyksiin.

Suomen työryhmätyöskentelyn osallistaminen ja perusteellisuus on nähty kansainvälisesti hyvänä, mutta myös haasteellisena. Pyritään siihen, että sitoumuksiin voidaan sitoutua ja saada ne aikaan. Suomessa on hyvin tietoa käytettävissä ja tiedon puutetta ei voi sanoa ongelmaksi. Metso-rahoituksen osalta käytännössä eroja, pohjoisessa maanomistajia, joilla halua osallistua suojeluun, mutta ei ole edenneet tarpeeksi nopeasti.

Valtion monikäyttömetsien osalta metsätalouden tavoitteet ja omaisuuden suoja on ollut esteenä, ettei MH metsätalouden aineistoja ole saatu käyttöön. Myöskään OECD Metsähallituksen paikkatietoainestoa ei olla saatu taustatyöhön.

Luvuista keskustelu on hyvä pohja poliittiseen keskusteluun, mutta niitä pystytään tässä vaiheessa vain haarukoimaan tarkemman tiedon puutteiden vuoksi. Vaikka tavoitteet näyttää korkeilta, niin niissä täytyy olla mukana käytännön rajoitteista tietoa eikä varmuutta voi luontotyypeittäin saada. Luontokadosta on tiedepohjainen tieto, komission aloite ja tavoitteet liittyy tähän. Jatkuva selvittäminen täydellisestä varmuudesta ei siis ole ehkä relevanttia.

Helmi- ja Metso-ohjelmien hyväksyttävyyks on hieno asia, mutta Helmi-ohjelman tavoitteet ei ehkä oleet tarpeeksi kunnianhimoisia eikä sitoumustyöstä ollut tietoa. Alkuperäiset Helmi- ja Metso-ohjelmien jatkaminen ei riitä sitoumuksiin, niiden päivittäminen ja lisäykset ovat tarpeellisia. Alue-ekologinen tarkastelu on varmasti hyvä, mutta pysyvään lisäsuojeluun tarvitaan myös valtion panosta yksityisen maanomistuksen lisäksi.

4. Sitoumus 2 Luontotyyppitaulukon esittely

Tytti Kontula (SYKE) esitteli luontotyyppitaulukon, joka perustuu direktiiviraportointiin (2019) sekä SYKEN, Metsähallituksen ja ELY-keskusten luontotyyppiasiantuntijoiden arvioihin luontotyyppien tilan parantamisen mahdollisuuksista. Borealiset luontotyypit ovat taulukoissa keskiössä. Yhdenkään luontotyyppin suojelutasoa ei voida saada 2030 mennessä epäsuotuisasta suotuisaksi, mutta kehityssuuntaa voidaan toimenpiteillä muuttaa esim. heikkenevästä vakaaksi. Taulukossa on esitetty luontotyyppien kokonaispinta-ala-arviot, pinta-ala-arviot Natura-alueilla ja näille molemmille luotettavuusarviot.

Metsäluontotyyppien tilan kehityksessä arvioidaan, että esim. jos luontodirektiivin määritelmän mukaiset luonnonmetsät saadaan suojeltua, niin niiden kehityssuunta voidaan saada heikkenevästä vakaaksi, koska hakkaamattomissa metsissä rakenne ja toiminta alkavat ennallistua itsestään. Soiden osalta ennallistamistoimilla kehityssuunnan muutokset ovat myös mahdollisia, mutta tarvittavat pinta-alat ovat huomattavan suuria.

Useimmilla Itämeren luontotyypeillä ei uskota tilan parantamisen mahdollisuuksiin, mikä liittyy Itämeren rehevöitymiseen, jossa ei tapahtune laaja-alaista positiivista käännettä vuoteen 2030 mennessä. Rannikolla

umpeenkasvu suurimpana tilaa heikentävänä tekijänä ja hoitotoimilla monien luontotyyppien kehityssuunta voidaan kääntää paranevaksi. Sisävesien epäsuotuisa suojelutaso ja paineet liittyvät laajoihin valuma-alueen ongelmien, ja niiden kehityssuunnan säilyttäminen vakaana vaatii jo paljon työtä.

Perinnebiotooppien tilaa voidaan parantaa hoitotoimilla. Tunturien luontotyypeillä ilmastonmuutos ja laidunnuspaine ovat niin suuret tekijät, että heikkenemisen on arvioitu jatkuvan.

Keskustelussa:

- Pitääkö tila olla saavutettu vuoteen 2030 mennessä vai riittääkö, että ollaan käännytty parempaan suuntaan?
- Kommentit taulukossa ei näy nykyversiossa.

Vastauksia. Taulukon kommentit päivitetään myöhemmin solukohtaisesti näkyviksi. Komission kanta toimien riittävydestä on vielä keskustelussa.

5. Sitoumus 2 Lajitaulukoiden esittely

Ulla-Maija Liukko (SYKE) esitteli lajikohtaisten taulukoiden yhteenvetoa. Mukana 82 lintudirektiivin lajia. Luontotyypeittäin lajistoissa on paranevia ja vakaksi arvioituja lajeja, joihin voidaan sitoutua. Epäsuotuisalla suojelutasolla Suomessa on 71 luontodirektiivin lajia. Noin 30% lajeista on paraneva tai voidaan saada paranevaksi 2030 mennessä. Asiantuntija-arviossa on lintudirektiivin 32 lajia (39%), joiden kehityssuuntaan ei voida vaikuttaa riittävästi ja vastaavasti luontodirektiivin lajeista 20 lajia (28%) joiden kehityssuunta muuttuu liian hitaasti ja lisäksi neljä lajia, joiden kehityssuuntaan ei voida vaikuttaa.

Keskustelussa:

- Koostaminen toimenpiteiden osalta toiveena. Onko lajin harvinaisuus ja toimien kohdentaminen tiedossa.
- Hakkuiden rajoittaminen toimenpiteenä useiden lajien osalta, missä määrin iki- ja aarniometsien suojelu auttaa vai onko kyse suojelun kohdentamisesta? Lajien ja luontotyyppien yhdistäminen tarpeellista.
- Miten edetään lajien osalta?
- Metsähallituksen työkalu perinnebiotooppien osalta on käytössä ja siitä saadaan hoitotiedot esiin.

6. Sitoumus 2 vesiluontotyypit ja lajit: luvut 5.2.6 ja 5.2.7 uudessa tiedostossa

Penina Blankett (YM) esitteli Itämeren ja rannikon luontotyyppien tilan ja kehityssuunnan osalta raportin tilanteen. Suurimmaksi osaksi rehevöityminen haasteena. Vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmissa on tunnistettu toimenpiteitä, joiden avulla voidaan vaikuttaa laajasti. Ruoppausten vähentäminen yhtenä merkittävänä toimena. Erityistoimia, kuten meriajokkaan ja näkinpartaisten palauttaminen istuttamalla, voidaan osittain tarvita. Laguunien osalta on saatu tilan parantamisessa hyviä kokemuksia.

Saara Bäck (YM) esitteli sisävesien ja rantojen luontotyyppitilanteen. Rehevöityminen paineena valuma-alueen ihmistoiminnan aiheuttamaa. Luontotyyppien toimenpiteiden osalta on tekstejä tarkastettu, vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden määrätietoinen toteuttaminen tarpeen kaikkien luontotyyppien osalta.

Keskustelussa:

- Metsätalouden vesienhallinta mainitaan monessa kohdassa. Suositusten noudattaminen ja rahoittaminen luonnonhoitohankkeina tulisi nähdä käytännön mahdollisuutena. Se on kuitenkin samaa rahoitusta, joka kilpailee Helmi- ja Metso-ohjelmien rahoituksista. Metsätalouden hajakuormituksen vähentämisen osalta konkretiaa tulee vielä työstää.
- Mitä maankäyttö- ja rakennuslain huomiointi tarkoittaa, muutostarpeita?

Vastauksia. Maa- ja metsätalouden vesienhallinta on nostettu vesienhoitosuunnitelmista toimenpiteiksi. Konkreettiset tarpeet tulee vielä tarkentaa. Maankäyttö- ja rakennuslain osalta viittaus on olemassa olevaan lakiin, ei siis tarvetta muutoksiin esitetty.

7. Mahdolliset muut asiat ja seuraava kokous

Seuraava työryhmäkokous 15.11.2022 lisäkokouksena. Palataan vesiasioihin sitoumuksen 1 osalta.

Vesiasioden kommentit erikseen tämän kokouksen kansion vesilukujen tiedostoon.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.01.